

Cēsis – Latvijas kultūras galvaspilsēta

Cēsis ir pilsēta ar sevišķu kultūras dzirksti. Bagātīga un daudzveidīga kultūras dzīve pilsētā ritējusi gadsimtiem ilgi. Cēsīs mācījušies, auguši un strādājuši tādi latviešu literatūras izcilnieki kā Jānis Poruks, Rūdolfis Blaumanis, Edvards Treimanis-Zvārgulis, Eduards Veidenbaums. Tomēr jo sevišķi spilgti Cēsis sevi ne tikai kā reģionālu, bet starptautisku kultūras centru parādījušas tieši 21.gadsimtā

Cēsu kultūras dzīves smaguma centrs ir koncertzāle “Cēsis”, kas ik gadu piedāvā baudīt pasaules klases koncertus, teātra izrādes un kino programmu, pulcējot tūkstošiem apmeklētāju no tuvākas un tālākas apkārtnes.

Cēsis pamatoti var saukt par festivālu pilsētu. Pavasarī Cēsis pārņem Pētera Vaska pārpasaulīgās mūzikas maģiskās skaņas viņam veltītā festivālā. Vasaras sākumā Pils parku ar saturīgām sarunām izgaismo festivāls “Lampa”, kuru apmeklē teju 20 000 spožu cilvēku. Jūlijā, pašā vasaras virsotnē, Cēsīs notiek lielākais bezmaksas festivāls Latvijā – Cēsu svētki – , kas trijās dienās pulcē ap 60 000 svinētāju. Klasiskās mūzikas koncerti, kino seansi, dejas Rožu laukumā, lielākais amatnieku tirdziņš ar vairāk nekā 500 tirgotājiem, vienīgais bezmaksas rokfestivāls Latvijā “Fono Cēsis” – tā ir tikai daļa no visa, ko vasaras skaistākajā nedēļas nogalē iespējams redzēt un baudīt Cēsīs.

Vasaras centrālais kultūras notikums ir Cēsu Mākslas festivāls, kas notiek jau no 2007.gada. Laikmetīgās mākslas, kino, teātra un mūzikas meklējumi un sintēze ar būtiskiem jautājumiem par mākslas būtību un sūtību, kā arī notikumu starptautiskais mērogs padara to par vienu no nozīmīgākajiem mākslas festivāliem Latvijā.

Rudenī, kad norit starptautiskais festivāls “Čello Cēsis”, pilsēta kļūst par Eiropas čella mūzikas galvaspilsētu. Uz koncertzāles “Cēsis” skatuves kāpj pasaules izcilākie čellisti, lai pierādītu – čella skanējuma daudzveidībai robežu nav.

“Čello Cēsis” piešķirts Eiropas Festivālu asociācijas veidotais Eiropas ievērojamāko festivālu kvalitātes zīmols “EFFE Label”.

Cēsīs darbojas pieci kori un seši deju kolektīvi – ikviens atradīs sev atbilstošāko iespēju nokļūt Dziesmu un Deju svētkos. Par fanfarām svinīgos brīžos un lustīgiem dančiem ballēs rūpējas pūtēju orķestris “Cēsis”. Vairāk nekā 120 gadu senu teātra tradīciju pilsētā turpina Cēsu Teātris. Izsmalcinātu kameramūziku Cēsīs izspēlē Vidzemes kamerorķestris diriģenta Andra Veismaņa vadībā.

Cēsu dzīvi bagātina arī Ruckas mākslas rezidenču centrs, kur viesojas mākslinieki no visas pasaules, notiek vasaras skolas, kas atstāj savas pēdas arī Cēsu pilsētvidē. Ēkas fasādi pie pilsētas stadiona rotā spāņu mākslinieku košais sienas gleznojums, pie Stacijas ikviens var paņemt un atstāt grāmatas Arhitektūras vasaras skolas dalībnieku izveidotajā “Stāstu tornī”. Ruckas rezidence ierindota starp 20 labākajām

fotomākslinieku rezidencēm pasaulē.

Cēsu lepnums ir Cēsu viduslaiku pils un tai līdzās esošā Jaunā pils, kur jau ilgstoši atrodas Cēsu Vēstures un mākslas muzejs. Te iespējams iepazīt gan bruņinieku ordeņa, gan vācu muižnieku dzīvi, turklāt muzejā glabājas viena no apjomīgākajām arheoloģijas kolekcijām Latvijā.

Cēsīs iespējams apmierināt arī slāpes pēc vizuālās mākslas. Līdzās Cēsu Jaunajai pilij esošajā Izstāžu namā regulāri notiek spilgtas latviešu un ārvalstu mākslinieku izstādes. Savukārt ārzemēs trimdā nonākušo un dzīvojošo latviešu mākslu iespējams iepazīt Pasaules Latviešu mākslas centrā.

Arī cēsnieku un pilsētas viesu iecienītais “Fonoklubs” un mākslas telpa “Mala” pilda būtisku lomu Cēsu kultūrā. Abas vietas kļuvušas par nozīmīgu daļu no Cēsu koncertdzīves, piedāvājot iespēju dzirdēt visdažādākās latviešu un ārvalstu mūzikas apvienības.

Cēsu rūpes par kultūru prot novērtēt arī starptautiski – “United Cities and Local Governments” Cēsīs kā izcilas prakses piemēru ierindo līdzās tādām kultūras lielpilsētām, kā Milāna, Barselona, Roma, Lisabona, Malme. Eiropas Komisijas aptaujā 2015.gadā Cēsīs kopā tika atzītas par labās prakses piemēru kopā ar 69 citām Eiropas kultūras lielpilsētām, kurās veiksmīga pilsētu un reģionu attīstība balstīta tieši kultūrā.